

INSTITUT LA SERRA

Sabadell

**PROJECTE EDUCATIU
DE CENTRE**

Maig de 2015

A finals de 2013 els Serveis Territorials d'Ensenyament al Vallès Occidental fan pública la voluntat de crear un nou Institut d'Ensenyament Secundari a la ciutat de Sabadell, concretament al barri de Torre-romeu, per tal d'incorporar l'alumnat de les escoles del districte que així ho desitgi. Fins llavors aquest alumnat estava adscrit a centres de secundària del nucli de Sabadell.

Es pretén vincular l'alumnat d'aquest entorn al tram de secundària donat que hi ha evidències contrastades de l'alt absentisme i l'abandonament prematur d'alumnat de la zona en aquesta etapa educativa.

Encara que, com qualsevol altre institut, està obert a qualsevol demanda de l'alumnat de la ciutat, es considera que per la seva ubicació geogràfica acollirà prioritàriament l'alumnat de les escoles del districte.

El curs 2014/2015 l'Institut comença a funcionar. Defineix els objectius generals, els explica a les escoles implicades i escull com a nom del centre el de **l'INSTITUT LA SERRA**, que identifica la seva zona d'influència.

L'equip de professorat, amb força experiència docent en altres centres educatius, comença amb molta il·lusió i ganes de treballar. Al mateix temps, com a equip, té la voluntat d'incorporar experiències i models organitzatius alternatius i innovadors adients per tal d'afavorir tant la vinculació dels alumnes a l'Institut com el seu èxit acadèmic, personal i social, i així contribuir a la reducció de l'abandonament i el fracàs escolar.

1. CONTEXT, TRETS D'IDENTITAT I CARÀCTER PROPI

L'Institut la Serra està ubicat al Districte VII de la ciutat de Sabadell, anomenat de La Serra. El districte el conformen els nuclis de Can Roqueta, Torre-romeu i El Poblenou, on hi ha les escoles Agnès Armengol, Joan Montllor i Juan Ramon Jiménez, respectivament.

Actualment, l'entorn del centre s'ha convertit en polígon des que a partir dels anys 90 s'hi construeixen múltiples naus industrials. I, a l'altra banda de les naus, s'hi construeixen blocs de pisos de protecció oficial. La configuració d'aquest entorn, doncs, és singular i encara ara hi persisteix la manca de serveis de tot tipus. La progressiva construcció d'habitatges ha fet que, poc a poc, Can Roqueta s'hagi apropiat tant a nivell físic com de transport a Torre-romeu.

L'edifici que acull el centre és inicialment el de l'Escola Agnès Armengol, amb qui comparteix espais. L'estiu del 2014 el Departament d'Ensenyament inicia un pla d'obres per a executar en quatre anys que deixarà el centre dividit en tres zones:

la de l'escola, la de l'institut, amb accessos independents cadascuna d'elles; i la dels espais d'ús comú. Aquest pla inclou diferents remodelacions a l'edifici, la creació d'accessos per a vianants independents per a l'escola i per a l'institut i una ampliació de l'edifici.

L'Institut participa en el Projecte educatiu de la zona de la Serra que té per objectiu afavorir un itinerari educatiu proper i pedagògicament coherent a l'alumnat dels barris de Torre-Romeu i El Poblenou en tot l'ensenyament bàsic, per tal d'afavorir l'èxit i la reducció de l'abandonament d'aquesta població escolar.

L'Institut es proposa treballar estretament amb les entitats de la zona disposades a col·laborar activament en el projecte educatiu dels centres: entitats d'esplai, Biblioteca, Secretariat gitano, Serveis socials, Servei de promoció de la salut, MAIN, etc.

Com es desprèn de la informació anterior i tenint en compte les circumstàncies actuals, podem afirmar que una part important de l'alumnat matriculat als centres de la zona prové de famílies en situacions econòmiques i socials desfavorides i amb un percentatge important de població d'origen immigrant, moltes de les quals necessiten sovint l'ajuda de Serveis Socials i d'altres entitats de suport.

Des de l'Institut es fomentarà la igualtat d'oportunitats i la justícia social, a partir de la valoració de la diversitat, per tal de promoure expectatives, condicions i possibilitats d'èxit per a tots els alumnes.

Aquest objectiu es veurà reflectit en els objectius i les actuacions que ens plantejem de manera coordinada entre tots els centres educatius de la zona.

Els elements de context que hem descrit fan necessari que els centres educatius de la zona compartim una mirada educativa que, de forma coherent, marqui les prioritats del treball de tots els professionals dels centres. Per això, els elements que configuren el caràcter propi com a zona i que assumim són els següents:

- a. Tenir expectatives d'èxit amb el nostre alumnat
- b. Reduir l'absentisme i l'abandonament dels estudis, potenciant la vinculació afectiva amb les escoles i l'institut.
- c. Donar resposta a les necessitats del nostre alumnat amb un desplegament curricular que abordi el coneixement de manera global i competencial. La motivació i la implicació de l'alumnat en la construcció de l'aprenentatge ha de presidir la nostra forma d'enfocar el currículum.

- d. Potenciar un perfil professional que es fonamenti en el compromís amb l'alumnat i l'entorn, la innovació pedagògica i la polivalència curricular, superant la visió disciplinària i academicista del currículum.
- e. Potenciar una gestió d'aula motivadora, participativa i endreçada que connecti els alumnes a les activitats i que desenvolupi la seva autonomia.
- f. Desenvolupar el treball emocional amb els nostres alumnes per afavorir el clima de benestar i confiança en la convivència escolar.
- g. Potenciar una acció tutorial atenta a les necessitats educatives de l'alumnat, tant en l'àmbit acadèmic com en el personal. Potenciar el coneixement i la valoració dels punts forts del nostre alumnat i potenciar-ne l'autoestima.
- h. Implicar les famílies en el procés educatiu del seus fills. Per aconseguir-ho, compartirem expectatives d'èxit i vincles amb les famílies, mitjançant una comunicació constant i fluïda, fent especial èmfasi en la valoració dels progrés dels alumnes.
- i. Potenciar un tracte personalitzat i proper amb l'alumnat i les famílies destacant una visió positiva de les possibilitats educatives de tot l'alumnat.
- j. Potenciar la col·laboració de l'alumnat i les famílies en el funcionament correcte del centre.
- k. Compartir amb l'alumnat i les famílies la valoració de la constància, la participació i l'esforç.
- l. Garantir la continuïtat en la mirada educativa sobre l'alumnat entre l'educació primària i l'educació secundària.
- m. Ser sensibles als alumnes amb problemes personals i d'aprenentatge promovent fórmules d'inclusió educativa.
- n. Promoure valors de solidaritat i de respecte amb la diversitat cultural.
- o. Potenciar el treball en xarxa de tots els agents educatius que actuen en el context més immediat per tal d'enfortir la xarxa entre centres i la relació dels propis centres i les entitats de l'entorn.
- p. Potenciar la participació en activitats i espais de convivència de l'entorn escolar.

El **projecte educatiu, per tant**, gira al voltant de tres eixos fonamentals:

- I. **Continuïtat educativa entre les escoles i l'institut.** Construir l'itinerari curricular de l'alumnat amb una visió global i de continuïtat de l'ensenyament infantil i primari i l'ensenyament secundari.
- II. **Tracte personalitzat i proper.** Es proposa vetllar per la formació integral de l'alumnat; promoure la comunicació constant amb la família informant puntualment de l'evolució de cadascun dels nois i noies, com a nucli del Pla d'acció tutorial dels centres. Per aconseguir-ho, ens proposem un estricte seguiment personal i acadèmic mitjançant estratègies com les tutories individualitzades, el treball en grups reduïts i el treball amb dos professors a l'aula, entre d'altres; la coordinació amb altres serveis del barri (biblioteca, esplai, etc.); les sortides per conèixer l'entorn; les activitats relacionades amb les noves tecnologies, etc.

- III. **Metodologia basada en un abordatge interdisciplinari dels continguts:** optar per un model innovador que garanteixi l'aprenentatge significatiu i ajudi cada alumne i cada grup en funció de les seves necessitats i possibilitats. I, al mateix temps, que promogui la capacitat permanent d'actualització dels docents per fer donar resposta a les necessitats educatives dels alumnes.

2. VISIÓ EDUCATIVA

2.1. L'acció tutorial

L'acció tutorial és un aspecte central de qualsevol projecte educatiu. Ho és singularment en el nostre context pels factors de risc que intervenen el procés escolar del nostre alumnat. Així, doncs, l'acció tutorial s'ha d'orientar a atendre les necessitats educatives de cada alumne de forma integral amb la finalitat d'assolir l'èxit escolar i l'equilibri personal. Els elements rectors de l'acció tutorial són:

- a. Enfortir el lideratge sobre els alumnes i els grups classe.
- b. Generar expectatives d'èxit en els grups classe i amb cada alumne en particular amb la finalitat de potenciar l'autoestima i la confiança en les pròpies possibilitats.
- c. Liderar la prevenció i les actuacions de reconducció de l'absentisme.
- d. Detectar necessitats de l'alumnat i articular la resposta educativa.
- e. Enfortir els lligams amb la família per aconseguir la implicació en el procés d'aprenentatge.
- f. Projectar l'activitat dels alumnes per donar valor a la feina escolar per part del propi l'alumnat, les famílies i l'entorn.
- g. Enfortir el treball de les emocions i la convivència.
- h. Enfortir la gestió de l'aula per garantir la participació activa i eficaç de l'alumnat.
- i. Enfortir la creació de vincles amb l'alumnat, l'autoconfiança i la valoració de l'esforç.
- j. Assegurar l'acció coherent del professorat que intervé en el grup classe.

2.2. L'enfocament del Currículum

- Enfocament competencial del currículum. Es considera prioritari que l'alumnat pugui fer un ús funcional dels seus aprenentatges que el porti a la reflexió i la verbalització sobre allò que aprèn en comptes que l'alumnat adquireixi continguts descontextualitzats.
- Es considera prioritari el treball de la competència comunicativa, la matemàtica, l'aprendre a aprendre i l'autonomia personal. En aquest sentit, es dona valor

prioritari al treball intensiu i sistemàtic de la competència comunicativa i la competència matemàtica.

- Es considera prioritari donar valor transversal a la competència comunicativa. Això implica que en l'accés als coneixements que ofereixen les diferents matèries, la verbalització d'aquests coneixements té caràcter prioritari. Es dóna prioritat a que l'alumnat sàpiga entendre i explicar allò que aprèn per sobre de la repetició mecànica de coneixements.
- La presència de la llengua en les diferents matèries no ha de ser només implícita, sinó conscient i explícita. Les habilitats lingüístiques vinculades a la comprensió i expressió oral han de ser treballades sistemàticament en altres àrees com a procediments de treball habitual (comprensió dels textos, resums d'aprenentatges i producció de textos, presentacions orals...). Per dir-ho de forma resumida, es dóna prioritat a que l'alumnat pugui verbalitzar el què ha après i pugui aplicar-ho a situacions pràctiques, que no pas memoritzi continguts, sense deixar de donar importància a la memorització com a element important del coneixement i de l'aprenentatge.
- Es promou un enfocament de les activitats escolars que siguin significatives i contextualitzades, que connectin amb les vivències de l'alumnat i motivin l'aprenentatge. En aquest sentit, la realització de projectes té un paper rellevant en l'enfocament del currículum perquè donen sentit a les activitats i permet donar funcionalitat als aprenentatges.
- Ens proposem establir l'eix del nostre treball en tallers i projectes de caire manipulador i aplicat que donin sentit a l'aprenentatge dels alumnes per tal d'aconseguir la seva motivació per a la tasca escolar i que facilitin el treball sistemàtic de les competències bàsiques. I apostem també per fomentar el treball cooperatiu entre els nois i noies.
- La incorporació de tecnologies digitals ha de tenir un pes rellevant en l'adquisició del currículum perquè aporta agilitat i funcionalitat en les activitats, són motivadores per a l'alumnat i aporten elements que ajuden a potenciar l'autonomia personal.

Per fer tot això, volem aprofitar experiències exitoses dutes a terme amb alumnat i entorn de característiques semblants, per tal de poder donar respostes adequades amb la millor eficàcia i eficiència possible.

En aquest sentit, tindran un paper especialment rellevant els tallers manipuladors i d'expressió, com el TALLER DE FUSTERIA, el TALLER DE CONSTRUCCIÓ, EL TALLER DE CUINA, EL TALLER D'HORT, EL TALLER DE TEATRE, EL TALLER DE DANSA; i les àrees de VISUAL I PLÀSTICA i de MÚSICA.

Considerem que aquestes activitats

- són properes i motivadores per als alumnes
- faciliten l'aprenentatge significatiu i el desenvolupament de les competències bàsiques

- ajuden al tractament de la diversitat
- faciliten el treball de la sociabilitat i ajuden a la contenció o millora de problemàtiques específiques
- afavoreixen l'adquisició d'hàbits de treball
- potencien la capacitat creativa i manipuladora dels alumnes
- ajuden a millorar la seva autoestima
- afavoreixen el desenvolupament de la seva autonomia personal

Es tracta que l'alumnat relacioni també el currículum amb un treball manipulador, ateses les dificultats de concentració i perseverança en l'esforç que presenta en bona part. A més, això l'ajudarà a combatre l'abandonament escolar en la mesura que vegi aquestes activitats com a properes i es senti identificat amb elles.

2.3. Els processos d'aula

En el context dels nostres centres, adquireix un valor prioritari la funció de lideratge del docent. El docent atén les necessitats educatives de tot l'alumnat i connecta emocionalment amb els alumnes esdevenint un referent reconegut per l'alumnat i les famílies.

La gestió de l'aula ha d'anar orientada a mantenir la connexió activa dels alumnes a les activitats. Per aquest motiu, es considera prioritari:

- Contextualitzar les activitats que es fan cada dia a l'aula: explicitar l'objectiu de l'activitat, generar expectatives i actualitzar els coneixements previs necessaris per dur-la a terme.
- Verbalitzar el procediment que es seguirà per dur a terme l'activitat.
- Donar un espai reduït a la intervenció inicial del professor i donar paper actiu a l'alumnat. És important combinar el treball individual, petit grup i/o col·lectiu per tal de mantenir l'atenció i concentració de l'alumnat. Es considera molt important no allargar els temps d'espera d'intervenció de cada alumne perquè el faria jugar un paper poc actiu en l'aprenentatge i facilita la desconexió de l'activitat.
- Tancar les activitats amb la síntesi que verbalitzi allò que s'ha après. Aquest tancament de les activitats ha de permetre que de forma habitual s'incorpori el resum oral i escrit com a forma de verbalitzar i, d'aquesta forma, fixar, els aprenentatges adquirits.
- La diversitat de l'alumnat a les aules fa necessari una bona planificació de cada sessió de classe que prevegi el desenvolupament i compti amb materials d'ampliació o de reforç preparats i disponibles per a l'alumnat que ho necessiti.
- Es considera important i rellevant l'ambientació estimulante de l'aula, tant a la primària com a la secundària. L'ambientació de l'aula és motivadora, crea entorn acollidor i predisposa al treball. També té un sentit funcional perquè permet tenir a l'abast eines per al treball curriculars (taules de multiplicació, connectors

per a l'expressió escrita, abecedari, responsables de tasques...). Un paper important de l'ambientació de l'aula l'han de tenir els treball individuals i col·lectius de l'alumnat. És molt important projectar la producció de l'alumnat, si pot ser amb la presència també de les famílies, més enllà del professor.

2.4. Enfocament de la inclusió educativa: L'atenció a la diversitat

El progrés continuat de cada alumne/a, sigui quin sigui el seu punt de partida, per assegurar-ne el seu èxit escolar, és un dels objectius principals de l'Institut per tal de preparar l'alumnat perquè pugui continuar els seus estudis al Batxillerat, als Cicles Formatius o als Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI).

Per aquest motiu sovint treballem amb grups reduïts, o bé hi ha dos professors dins de l'aula, per facilitar el progrés individual de cada alumne/a. També considerem necessari, de cara al proper curs, realitzar agrupaments flexibles en algunes àrees tenint en compte els diferents interessos, nivells i ritmes d'aprenentatge.

L'enfoc, per tant, és el següent:

- Adequació de l'activitat docent a les necessitats educatives de cada alumne per afavorir l'èxit escolar de tots.
- Suport personalitzat a l'alumnat des del moment en què s'identifiquen dificultats.
- Reforç dins de l'aula, sempre que sigui possible, per afavorir entorns rics d'aprenentatge.
- Elaboració d'activitats adaptades a les possibilitats de cada alumne en el treball en grup per tal d'afavorir la funcionalitat, la transversalitat i l'autonomia de l'aprenentatge.

2.5 Convivència i participació *(per desenvolupar)*

2.6. Criteris per a l'organització pedagògica *(per desenvolupar)*